

VERSLAG d.d. 22 april 2020 van de digitale vergadering van de “brede commissie” Bestuur, Economie en Middelen

Voorzitter: mw.ir. M. de Widt;

Namens G.S.:

mr. H. Oosters (cdK), drs.mr. H. Bruins Slot, ir. R. van Muilekom, A. Schaddelee en drs. R. Strijk;

Woordvoerders: ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), M.J. de Droog MSc/RA (D66), M.E.J. Eggermont (SP), mr. N.M. Groen (GroenLinks), M. Jager (PvdD), V.C. Janssen (VVD), M. Lejeune-Koster (PvdA), H.J. Rikkoert MSc (ChristenUnie), W. Ubaghs (PVV) en W.J.A. Weyers (FvD);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Drs. T.J. Dorst (griffier) en G. van Weerd (verslag).

1. STATENBRIEF GS d.d. 14 APRIL JL. INZAKE DOELENBOOM

De voorzitter opent deze commissievergadering en heet alle aanwezigen welkom.

Deze vergadering vindt plaats op verzoek van GS, die graag feedback wilden op de concept-doelenboom. Zij zullen zo dadelijk reageren op de feedback die de fracties schriftelijk hebben ingediend, waarna de fracties de gelegenheid krijgen terug te komen op het commentaar van GS. Gelet op de beperkte tijd, wordt een ieder verzocht zich tot de hoofdlijnen te beperken. Openstaande vragen zullen later schriftelijk worden afgehandeld.

Overigens heeft de commissie vanmiddag een document ontvangen met de reactie van GS op de inbreng van de fracties en daarmee zijn reeds vele technische vragen mee beantwoord.

Gedeputeerde Strijk kan zich voorstellen dat er door de provincie slechts één doel wordt gesteld, nl. wonen en werken in een groene, gezonde en slimme provincie waar iedereen gelukkig is: aan dat ene doel kan € 500 miljoen op jaarbasis worden uitgegeven. Echter, het is te generiek om zo het jaarlijkse budget van de provincie Utrecht aan een zeer abstract doel uit te geven. De doelenboom draagt eraan bij om dat hele grote doel in meerdere programmadoelen op te knippen. PS bepalen hoeveel geld van de € 500 miljoen zij over hebben voor de afzonderlijke programmadoelen.

Een programmadoel is nogal generiek geformuleerd, en om die reden worden daar beleidsdoelen onder gehangen. Dat kunnen er zoveel zijn als PS wensen. Echter, qua beheersbaarheid, het kunnen sturen op hoofdlijnen en controle achteraf, is het onhandig teveel beleidsdoelen te formuleren. Beter is het daarin enige focus aan te brengen. Met de beleidsdoelen en programmadoelen geven PS aan GS de opdracht deze nader in te vullen. Aan de beleidsdoelen worden indicatoren gehangen, waardoor ze meetbaar worden, het liefst over meerdere jaren. Beleidsdoelen en indicatoren zijn samen voor PS cruciaal om op hoofdlijnen te sturen, GS opdrachten te geven en GS achteraf te vragen daarover rekenschap te geven.

De doelenboom is een betrekkelijk nieuw instrument voor de provincie Utrecht. Pas in de begroting 2018 werd een doelenboom voor het eerst geïntroduceerd en dat werd doorgezet in de begrotingen 2019 en 2020. Voorliggende doelenboom is een herijking van de bestaande doelenboom.

PS stellen jaarlijks bij de begroting per beleidsdoel de budgetten vast. Dat wil zeggen dat het budget afzonderlijk wordt vastgesteld voor bv 1.1, 1.2 of 1.3. GS mogen daar niet zo maar in gaan schuiven en mogen niet zonder meer geld van 1.3 naar 1.2 overhevelen. PS hebben een financiële verordening vastgesteld en daarin staat dat de afwijking maximaal 10% van het totale programma mag zijn: 10% van het totale programma mag van het ene naar het andere beleidsdoel worden geschoven, wanneer GS daartoe redenen zien. Is dat het geval, dan zal dat altijd aan PS worden gemeld. GS moeten altijd de beleidsdoelen halen en dat zal achteraf bij de bespreking van de jaarrekening moeten blijken.

Nu ligt er een conceptdoelenboom voor en GS willen graag een open gesprek om te polsen hoe PS daar tegenaan kijken. De input van PS wordt verwerkt in de volgende versie. De deadline voor de vaststelling

van deze doelenboom ligt op 8 juli, bij de vaststelling van de kadernota. Op dat moment krijgen GS de opdracht van PS om de begroting uit te werken.

De doelenboom gaat zich vertalen in de financiële administratie. Daar worden kostenplaatsen aan gehangen en grootboekberekeningen en dat vraagt van de organisatie een behoorlijke inspanning.

Drie maanden geleden was het de bedoeling van de gedeputeerde om een open, interactief proces over de doelenboom met PS in te gaan. Gelet op de corona maatregelen, is dat nu niet mogelijk. De huidige manier van vergaderen draagt helaas niet bij aan de intentie van GS om hierover een interactief proces met PS aan te gaan.

De voorzitter dankt gedeputeerde Strijk voor zijn inleiding. Zij geeft alle gedeputeerden vervolgens gelegenheid te reageren op de input van fracties.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat er de afgelopen tijd met medewerkers scherp is gekeken hoe de ambities uit het coalitieakkoord in de doelenboom kunnen worden neergelegd. Zij is blij dat er constructief door fracties op is gereageerd, zodat de doelenboom nog beter kan worden.

Spreekster verwijst bv. naar de vrijkomende agrarische bebouwing. Gevraagd werd om aanscherping van de doelstelling en zij neemt die suggestie over.

Ook werd gevraagd waarom de leefbaarheid van de kleine kernen als aparte doelstelling is komen te vervallen. De verklaring daarvoor is als volgt: behalve de leefbaarheid van de kleine kernen, liep er ook een programma rondom internet en het financieren van het onderzoeksrapport. Dat was weggefallen. Het leek haar goed om het leefbaarheidsdoel onder een groter doel te scharen, echter, verschillende fracties vinden dat geen goede zaak. Om die reden gaat zij heroverwegen of de leefbaarheid van de kleine kernen in de doelenboom toch een aparte plek moet krijgen.

Diverse vragen zijn er gesteld over de “vermaatschappelijking van het natuurbeleid”, o.a. of daarmee wordt bedoeld dat de provincie minder waarde aan natuur zou hechten. Dat is beslist niet de bedoeling. Met “vermaatschappelijking” wordt bedoeld: de doelstelling tot openstelling van natuurgebieden op een verantwoorde manier maar tegelijkertijd wordt er gedoeld op het stimuleren van de groene vrijwilligers, nl. de herstellende, vertellers en de tellers. De vertellers zijn degenen die groepen in de natuurgebieden uitleggen hoe waardevol natuur is. De herstellende zijn groepen vrijwilligers die in het kader van het LEU bomen knotten en andere werkzaamheden doen, die niet door betaalde krachten worden gedaan. De tellers zijn degenen die jaarlijks kijken waar de weidevogels en de nesten zich bevinden. Ook dat is een belangrijke pijler van het natuurbeleid. Dat alles is samengebracht onder het woord “vermaatschappelijking”.

Aan de doelenboom is ook toegevoegd: “biodiversiteit in stad en platteland”. Het woord “stad” is toegevoegd omdat in het coalitieakkoord de doelstelling staat om de biodiversiteit in de bebouwde omgeving te bevorderen. Om de stap van de provincie op dat vlak te laten zien, is dat nadrukkelijker in de doelenboom opgenomen.

Gedeputeerde Van Essen memoreert vragen over het stedelijk en landelijk gebied (programma 1): duidelijker moet volgens fracties naar voren komen dat de provincie aandacht voor beide doelen heeft. Dat is reeds verwoord in het overall programmadoel, daar worden beiden benoemd om duidelijk te markeren dat de provincie voor beide typen gebieden aandacht heeft.

Wat betreft de Utrechtse kwaliteiten, laat hij weten dat dit is meegenomen in beleidsdoel 1.1. Gevraagd werd wat de Utrechtse kwaliteiten zijn en hoe die worden bepaald. Ter zake verwijst hij naar de omgevingsvisie waar in een hoofdstuk de Utrechtse kwaliteiten zijn benoemd.

Met betrekking tot het aparte doel voor digitale toepassingen (1.1.6) laat hij weten dat onderkend wordt dat digitale middelen en toepassingen, en ook de ontwikkeling daarvan, steeds belangrijker worden voor het ruimtelijk beleid en voor de communicatie daarover met de partners bv. de ontwikkeling van het digitale veld voor de Omgevingswet. Op dat vlak heeft de provincie ook andere instrumenten tot zijn beschikking. Dat alles vraagt om aandacht, innovatie en kennisontwikkeling en om die reden wordt “digitale toepassingen” als apart doel benoemd.

Ook werd er een vraag gesteld over “vindingrijkheid” (doel 1.2.1): wat wordt daarmee bedoeld? Het gaat bv. over onderdelen in het programma Innovatie Fysieke Leefomgeving in relatie tot nieuwe manieren van werken in het ruimtelijk domein.

Programma 4/8 Energie: De overkoepelende vraag is dat destijds, bij het vaststellen van het energieprogramma, is toegezegd dat onderzoek zal worden gedaan naar doelen, indicatoren en monitoring op het gebied van de energietransitie. Inmiddels is dat onderzoek gaande. Op 13 mei a.s. zal daarover een informatiesessie plaatsvinden waarin PS zullen worden bijgepraat over de stand van zaken van het onderzoek. Het streven is PS nog voor het zomerreces te informeren over de uitkomsten van het onderzoek. Na de zomer kan dan opvolging worden gegeven aan de aanbevelingen. Dat heeft zeker een relatie met de doelenboom op het gebied van energie. Wat nu voorligt, sluit aan op het huidige energieprogramma, echter, op basis van de uitkomsten van het onderzoek kan de conclusie zijn dat aanpassingen nodig zijn. Wellicht dat dat dan nog in de begroting kan worden meegenomen.

Spreker erkent vervolgens dat inpassing van de energielandschappen van groot belang is: dat is reeds in de RO doelen opgenomen.

Wat betreft het versnellen van de energietransitie licht hij toe dat de ervaring van de afgelopen jaren is dat men de klimaatdoelen met het huidige tempo niet gaat halen. Dat betekent dat versnelling noodzakelijk is. Vragen zijn er gesteld over de gestructureerde lobby bij doel van programma 8.3.1. Daarmee wordt bedoeld te zeggen dat dit in samenwerking gebeurt met de partners (gemeenten, IPO, VNG), en dat niet eenmalig maar gestructureerd, zodat de lobby bijdraagt aan aanpassingen in wet- en regelgeving die nodig zijn voor het behalen van de doelen van de provincie Utrecht. Hij illustreert dit met een voorbeeld. Binnen de regionale energiestrategie is zon op dak een belangrijk speerpunt en dat ziet men in de verschillende RES-en in de regio terugkomen. Wanneer het in de RES-en staat en de lobby ook op andere manieren wordt gevoerd, geeft dat meer kans op succes.

Gevraagd werd wat er met financiële instrumenten wordt bedoeld. Het gaat hier om een programma van de provincie Utrecht en het gaat om projecten waar de provincie Utrecht financieel aan bijdraagt, waar mogelijk in combinatie met middelen van andere partijen (bv. rijk, gemeenten of Europa).

Gedeputeerde Van Muilekom gaat in op de sociale agenda, programma 1, ruimtelijke ontwikkeling. Vragen werden er gesteld over de plek van de sociale agenda. Spreker verwijst naar de informatiebijeenkomst van vandaag over de sociale agenda. Afgesproken is om in deze fase een doel op te nemen over de sociale agenda bij bestuur en middelen. Nu is het nog een algemeen programma. Het uiteindelijke doel is dat de sociale agenda in alle programma's, o.a. RO, gaat landen maar dat moet nog nader worden ingevuld. Het gaat er bv. om dat er betaalbare woningen en vitale wijken worden gebouwd, hetgeen in de meerjarendoelen aan bod komt. Dit programma is nog in de beginfase en wordt verder uitgewerkt. Hij verwacht dat dit volgend jaar concreter zal zijn.

Diverse fracties maakten opmerkingen over de versnelling van de woningbouw, de kwaliteit die nodig is en of dat wel aansluit bij de vraag. In het kader van de regionale programmering werden begrippen genoemd als klimaatadaptief, circulair, groen inclusief, sociaal met kwaliteiten: de wens is dat terug te zien in de gebiedsontwikkelingen. De vraag is hoe dat moet worden benoemd in het kader van de meerjarendoelen. Hij vraagt dienaangaande om suggesties van de fracties.

Hart van de Heuvelrug is een programma waarbij heel concreet kan worden aangegeven welke projecten er worden uitgevoerd. In dit programma is het groen al gerealiseerd en nu wordt er gewerkt aan uitvoering van de woningbouwprojecten.

GroenLinks en het CDA stelden vragen over de bijdrage aan de gezonde en veilige leefomgeving, beleidsdoel 3.4. Dat is als een concernopgave benoemd met een meerjarendoel en dat komt terug bij recreatie, natuur, binnenstedelijke ontwikkeling, mobiliteit en luchtkwaliteit. Het gaat om een overkoepelende opgave die meerdere programma's raakt. Hij neemt de suggestie van GroenLinks graag mee dat ook met subdoelen kan worden aangegeven wat er moet worden bereikt en wat er is verbeterd of veiliger is geworden.

Diverse opmerkingen zijn er gemaakt over cultuur en erfgoed. Terecht wordt de intentie uitgesproken dat iedereen overal moet kunnen deelnemen aan cultuur en van het erfgoed moet kunnen genieten. In feite gaat het om een zo laagdrempelig mogelijke toegang.

De festivals zijn niet als meerjarendoel benoemd. Dat cultuur en erfgoed voor iedereen toegankelijk moet zijn, is door de vele verschillende bijdragen mogelijk, en de festivals zijn daar één van. Feitelijk betreft het hier een subdoelniveau.

Bij cultuur en erfgoed gaat het ook om de kwaliteit van de leefomgeving en hoe dat moet terugkomen. Het belang van erfgoed moet terugkomen in de kwaliteit van de openbare ruimte, maar het realiseren daarvan kan met andere beleidssectoren worden gecombineerd, bv. bij de versterking van de Lekdijk.

Gedeputeerde Schaddelee verwijst naar een suggestie van de VVD over beleidsdoel 3.4.8 om kwaliteitscriteria mee te geven aan de uitvoeringsdiensten. Spreker neemt die suggestie graag mee.

GroenLinks had vragen over participatie, beleidsdoel 7.3, o.a. over het versterken van het strategisch vermogen. Dit heeft betrekking op burgerparticipatie en op de activiteiten van de provincie met betrekking tot lobby en public affairs, dus de versterking van de positie van de provincie Utrecht op alle mogelijke manieren.

Vragen werden er ook gesteld over de innovatie van de dialoog en of dat wel voldoende inclusief is. Hij proefde daarover wat zorgen bij GroenLinks. Belangrijk is het te volgen en te kijken of wel iedereen met die dialoog wordt bereikt. Spreker is van mening dat de dialoog gericht moet zijn op alle inwoners, juist ook op de stille meerderheid en op de mensen die minder gemakkelijk bereikbaar zijn in participatietrajecten.

Vragen stelde de PvdA over programma 5, bereikbaarheid of mobiliteit. De PvdA stelde dat mobiliteit meer gaat over de mensen en bereikbaarheid meer over dingen gaat. Spreker wil hierover geen semantische discussie online aangaan. Echter, het gaat wel over een tamelijk fundamentele discussie. Hij wijst erop dat deze begroting en de beleidsdoelen worden gebaseerd op allerlei vastgestelde beleidsdocumenten uit de afgelopen periode waarin het thema bereikbaarheid centraal stond, en niet het thema mobiliteit. Ook in de omgevingsvisie gaat het steeds over de bereikbaarheid van de provincie Utrecht.

De PvdA verwees naar beleidsdoel 5.1 en vroeg of het OV zo efficiënt mogelijk moet worden ingericht, of dat het gaat om de netwerkfunctie en de sociale kant daarvan. Spreker is van mening dat, hoe efficiënter het OV wordt ingericht, hoe meer mensen er kunnen worden bereikt en hoe meer kans er is om de sociale functie in te vullen. Hij wil daarmee aangeven dat hij daar zeker oog voor heeft.

Dit jaar wordt er onderzoek gedaan naar de sociale functie van het OV, ook in relatie tot vervoersarmoede. Dat moet worden vastgehouden in aanloop naar de concessie 2023. Overigens wil hij daar niet op wachten: ook bij het OV plan 2021 is er oog voor de sociale kant.

Verschillende fracties wezen op de omvang van het begrotingsprogramma 5. De vragen daarover zijn min of meer een echo uit 2018. PS hadden in aanloop naar 2018 daar vaak de discussie gevoerd: is het mobiliteitsprogramma niet veel te groot en hebben PS daar te weinig grip op? Dat was de reden dat er in 2018 een audit over het mobiliteitsprogramma werd gehouden, die in een aantal aanbevelingen heeft geresulteerd. De opbouw van de huidige begroting is geheel in lijn met alle aanbevelingen die gedaan zijn in die audit. Hij is bereid dat ten behoeve van PS schriftelijk in een memo te verwoorden. De uitgaven en de beleidsdoelen zijn nu aan elkaar gekoppeld. Soms wordt de denkfout gemaakt dat de omvang van de budgetten leidend moet zijn voor de indeling van de programma's. De provincie geeft nu eenmaal veel geld uit aan OV en aan mobiliteit. Wanneer de budgetten van dit programma worden opgeknipt, is een integrale benadering niet meer mogelijk en dat zou hij betreuren.

Gedeputeerde Strijk gaat in op de gestelde vragen over hoofdstuk 4, economie. Gevraagd is hoe men tot de vijf beleidsdoelen is gekomen. Komende week zullen PS een economische visie ontvangen t/m 2027. Voorlopig heet deze nieuwe visie "Vitale en duurzame economie". In die visie worden dezelfde beleidsdoelen gehanteerd als nu voorliggen. Worden er later in de visie andere accenten gezet, dan zal dat 1 : 1 effect hebben in de doelenboom. Dat betekent dat voorliggende doelenboom correspondeert met de visie die in mei zal worden besproken.

Hoe is dat proces opgepakt? Gekeken is naar de economie: wat willen we de komende 7 jaar doen, wat moeten we doen en wat kunnen we doen? Een aantal gegevens was daarbij van belang. Met de regio (ondernemers, onderzoekinstellingen, onderwijsinstellingen) zijn de belangrijkste doelen benoemd, als het gaat om het economische functioneren. GS hebben die input meegenomen, evenals de Omgevingsvisie waarin veel wordt gezegd over economie en het ruimtelijk kader.

Op dit moment wordt zichtbaar dat de economie fundamenteel aan het veranderen is: men gaat van een lineaire economie naar een circulaire economie en dat is nodig omdat de grondstoffen op raken. Dat betekent dat de economie anders moet worden georganiseerd.

Een tweede belangrijke trend is dat groei niet ten koste van alles mag gaan. Geluk is aan veel meer gekoppeld dan alleen aan meer geld. Dat betekent dat de maatschappelijke doelen en de brede welvaart voorop moeten staan. Hij denkt in dit kader aan vrije tijd, opleidingen, sociale vooruitgang, de inkomensverdeling, gezond leven e.d.

Een derde grote ontwikkeling betreft de omvangrijke techniekverandering. Er is een revolutie gaande op het gebied van ICT: met big data wordt er nog meer mogelijk, ook als het gaat om het zelf organiseren.

Gelet op die drie grote trends is het de vraag of de Utrechtse economie daar voldoende klaar en toekomstvast voor is.

Het eerste doel (naar een circulaire economie) vraagt dat bedrijven, medewerkers en mensen in Utrecht klaar zijn voor de toekomst. Hebben ze de nodige digitale vaardigheden, moeten ondernemers worden geholpen met de circulaire economie en moeten scholen andere opleidingstrajecten gaan bieden voor het begeleiden van mensen van werk naar werk, omdat hun huidige werk misschien wel stopt?

De tweede doelstelling betekent dat samenwerking noodzakelijk is: de provincie kan niet alleen de economie bepalen. Met andere partners moet er nadrukkelijker worden samengewerkt. De economie moet sterk zijn maar ook focus hebben: dat is een beleidsdoel.

Het derde punt is iets waar Utrecht heel goed in is door zijn onderzoekinstellingen, nl. het aanjagen van innovaties en nieuwe manieren om dingen te organiseren en het ontwikkelen van nieuwe producten. Dat kan bv. zijn op het gebied van gezondheid, energietransitie of circulaire economie.

De vierde doelstelling is dat dat alles moet worden gedaan binnen een beperkte ruimte in combinatie met groen, landbouw, energietransitie en wonen, dat wil zeggen binnen de ruimtelijke kaders van 4.4.

Dat alles moet 1 : 1 aansluiten op de economische visie.

De grote vraag is of de provincie Utrecht adaptief is en zich kan aanpassen aan de veranderende wereld van lineair naar circulair, brede welvaart voorop en nieuwe technieken. De Corona crisis is als het ware illustratief voor de vraag of de provincie zich aan de veranderende omstandigheden kan aanpassen.

Gevraagd werd of de brede welvaart terugkomt in de economie. De ChristenUnie stelt voor daar een algemeen hoofdstuk van te maken, waar de integraliteit zichtbaar wordt van alle programma's. De brede welvaart zit nu nog verstopt in hoofdstuk 4 en dat is z.i. te beperkt. In hoofdstuk nul, waarin alle programma's worden belicht, moet de brede welvaart beter tot uiting komen. Dat is een belangrijke indicator.

Een circulaire economie heeft bijna dezelfde problematiek. Het gaat hier niet alleen maar om een vraag uit hoofdstuk 4. Circulaire doelstellingen horen ook bij landbouw, bij mobiliteit, woningbouw, de interne bedrijfsvoering, dus bij alle programma's.

De voorzitter geeft het woord aan de fracties.

De heer Eggermont constateert dat de doelstelling "voldoende betaalbare woningen" niet in de doelenboom terugkomt. Dat moet duidelijker worden verwoord.

Bij de doelenboom wordt, bij economie, wel zichtbaar dat er over werknemers wordt nagedacht maar het komt op hem over als "bij u, over u, zonder u". Hoe wordt deze belangrijke groep bij het beleid betrokken? In het kader van mobiliteit worden de voertuigverliesuren nog steeds als een belangrijk onderwerp gezien, in feite als een hoofddoel, maar de SP ziet dat niet terug bij het openbaar vervoer, ook niet in hoeverre dat gezien wordt als een noodzakelijke verschuiving in de provincie, als het gaat om de manieren waarop de mensen zich verplaatsen. Het OV lijkt apart gezet te worden, als het gaat om het ontwikkelen van knooppunten. Dienaangaande vraagt hij om een toelichting, zie ook punt 5.3.

Mevrouw Hoek komt terug op de woorden van gedeputeerde Strijk over de kadernota. Vanmiddag was er discussie over de vraag of de kadernota al dan niet zal worden ingezet: dienaangaande moet er derhalve een slag om de arm worden gehouden.

Zij begrijpt uit de woorden van gedeputeerde Strijk dat alles met elkaar te maken heeft.

Richting mevrouw Bruins Slot wijst zij erop dat leefbaarheid van de kleine kernen van groot belang is. Zij vraagt hier veel aandacht voor.

Hoe ver gaat de provincie om de energietransitie doelstelling te bereiken? Hoe zit het dan met de aantasting van het landschap; zij krijgt wel eens de indruk dat dat in de discussie een ondergeschoven kindje wordt.

Voorts signaleert zij dat recreatie vaak met een verdienmodel gepaard gaat terwijl het participatieproces ver weg is, vooral voor de bewoners in de buitengebieden zijn. Zij vraagt daar aandacht voor.

Voorts pleit zij voor snellere herijking van vastgestelde visies, om te voorkomen dat de provincie achter de feiten aanloopt. Zij verwijst in dit verband naar het provinciale inpassingsplan: veel werd in gang gezet terwijl achteraf blijkt dat het nodige al weer achterhaald is. Het is goed dat gedeputeerde Strijk opmerkte dat ook de provincie Utrecht zich aan de snel veranderende wereld moet aanpassen.

Richting gedeputeerde Van Muilekom stipt zij aan dat de toegankelijkheid van het cultureel erfgoed erg belangrijk is, ook met het oog op minder validen en mensen met beperkingen. Daar schort het namelijk nog wel eens aan.

De heer Janssen hoorde dat gedeputeerde Strijk zijn inleiding begon met de opmerking dat het college van GS niet van scratch af aan is begonnen met het formuleren van deze doelen, maar zich gebaseerd heeft op eerdere versies van deze doelenboom. De VVD vindt dat eigenlijk teleurstellend. De VVD gaf in de eerste termijn al aan de doelenboom niet erg sterk te vinden. Nu is er een onvolkomen poging gedaan om te gaan repareren wat vanaf het begin niet goed is opgezet. De VVD had behoefte aan een meer fundamentele en diepgaandere discussie wat er onder meerjarendoelen wordt verstaan en wat de bevoegdheden van PS zijn ten opzichte van GS. De inbreng van D66 tijdens de informatiebijeenkomst vond hij sterk. Daar werd het woord taxonomie gebruikt, dat wil zeggen met elkaar goed definiëren/classificeren wat er onder het een en wat er onder het ander wordt verstaan.

De discussie nu wordt vooral getekend door begripsverwarring en elkaar onderling vaak niet begrijpen. In deze vergadering gaat het vooral om de beantwoording van de vragen door GS, terwijl er bijna geen tijd is om met elkaar te discussiëren over de doelstellingen die de komende jaren bepalend zijn voor de provincie Utrecht, terwijl daar nu de Corona crisis overheen komt. Dat vindt de VVD een gemiste kans.

In de eerste termijn heeft de VVD een procesvoorstel gedaan met daarbij de vraag of de andere fracties daarop konden reageren. Dat procesvoorstel hield in om in kleinere sessies met elkaar de doelen per programma door te nemen en gezamenlijk als PS te formuleren wat belangrijk is. GS trekken wat betreft verantwoordelijkheid veel naar zich toe. Het wordt volgens de VVD wel “bont” wanneer GS, ten aanzien van het door PS aangenomen amendement om de sociale agenda in programma 1 op te nemen, stellen dat te doen wanneer het ze uitkomt. Een aangenomen amendement moet door GS worden uitgevoerd.

PS hebben voorts de brede wens om het programma Bereikbaarheid in twee onderdelen in de begroting op te nemen. Waarom luisteren GS niet naar de wens van PS?

De VVD vindt de huidige wijze van bespreking geen goede manier: nogmaals stelt de heer Janssen voor om per programma met elkaar een diepgaander gesprek te voeren.

De heer Wijntjes dankt de collega's voor de uitvoerige stukken die geschreven zijn. Het is duidelijk dat de doelenboom een onderwerp is dat onder PS leeft. Het gaat hier bij uitstek ook om een onderwerp van PS waarbij GS een onderschikte rol hebben. Het is het doelenpakket van PS. Hij is het niet helemaal eens met de VVD, die stelde dat de doelenboom niet zo helder omschreven is. Het is het CDA veel waard dat geheel PS achter dit stuk zouden kunnen staan. Het is immers een stuk van PS en daarbij moet niet teveel politiek worden bedreven.

Hij constateert dat een gedeputeerde PS zojuist verweet een denkfout te begaan, in relatie tot de suggestie dat de omvang van het mobiliteitsbudget een motief kan zijn om dat programma te splitsen. Het gaat echter niet alleen om het budget, maar ook om de complexiteit van totaal verschillende financiële stromen. Het is heel goed dat PS vanuit zijn controlefunctie zelf melden, wanneer zij een budget wel of niet kunnen controleren. Het gaat hier derhalve níét om een denkfout. De gedeputeerde moet zich beter verplaatsen in hetgeen PS hebben meegemaakt in voorgaande jaren met bepaalde dossiers.

Elementen uit de sociale agenda moeten worden meegenomen naar de andere programma's, dit om de integrale benadering in te vullen.

PS besluiten niet alleen over doelen en indicatoren; deze moeten ook voldoen aan de eis van eenvoud. Een andere eis is dat PS ook over de budgetten, doelen en indicatoren gaan. Doelen en indicatoren behoren z.i. absoluut bij het budgetrecht van PS, en moeten derhalve door PS worden bepaald.

Mevrouw Rikkoert deelt mede dat de ChristenUnie in principe het voorstel van de VVD wel kan volgen, nl. de doelenboom in kleine groepjes verder bespreken. Dat kan ook per commissie worden gedaan, op een later moment. Het is ook mogelijk dit in de FAC te bespreken, in relatie tot de methode Duisenberg.

Meer en specifiekere aandacht is er nodig voor de gezonde leefomgeving, de brede welvaart en de sociale agenda. Het is goed dat de gedeputeerde aangeeft dat hij de suggesties, die schriftelijk zijn aangeleverd over brede welvaart, gaat meenemen. De gezonde leefomgeving en de sociale agenda zijn integrale thema's met integrale doelen. Hoe worden die beleidsdoelen en indicatoren geformuleerd? Als het gaat om de gezonde leefomgeving vraagt zij zich af hoe dat in de doelen terugkomt.

Haar fractie is het niet eens met de formulering van beleidsdoel 1.3 omdat hiermee de indruk wordt gewekt dat de provincie zich faciliterend en proactief gaat opstellen, terwijl grenzen aan de groei juist wenselijker zijn. De formulering zou volgens de ChristenUnie als volgt moeten worden gewijzigd: "bv. passende woonruimte voor alle inwoners in de provincie Utrecht".

De ChristenUnie mist in de meerjarendoelen de denkrichting die het college eerder in de omgevingsvisie en verordening uiteenzette, nl. uitbreiding kleine kernen en grote uitleglocaties. Ook de motie "Groen groeit mee", die in de Omgevingswet en verordening staat, komt niet bij Wonen terug.

Het is fijn dat de gedeputeerde aangeeft dat de formulering van 2.4.3 wordt aangepast.

Wat de ChristenUnie betreft verdient bodemdaling een apart beleidsdoel. Dit thema staat nu opgenomen onder 3.2.3 en dat is niet correct omdat dit onder 3.3 moet worden ondergebracht. Vanwege het grote belang om bodemdaling tegen te gaan, is het beter daar een apart beleidsdoel van te maken. Dat zou dan moeten zijn: "afremmen bodemdaling".

Wat betreft een vitale en duurzame economie constateert zij dat recreatie daar onder geschoven is. Op zich is dat wel begrijpelijk, maar het is ook beperkend aangezien recreatie vooral wordt gekoppeld aan de bezoekerseconomie en de toeristische recreatieve structuur. In de oude opzet was een apart beleidsdoel onder Economie toegevoegd, nl. het stimuleren van recreatieve voorzieningen. Dat is een bredere scope en haar vraag is daar nogmaals aandacht aan te besteden.

Voorts vraagt zij waar het Ringparkconcept terugkomt. De ChristenUnie vindt dit een belangrijk instrument dat ook in de doelenboom een plek verdient.

De heer De Droog merkt op dat D66 het gevoel heeft dat dit onderwerp "verkeerd om" wordt behandeld. Het is de doelenboom van PS terwijl PS in deze setting van GS te horen krijgt hoe het in elkaar steekt. Het is van groot belang dat PS over de inhoud van de doelenboom met elkaar in gesprek gaan. D66 vindt de doelenboom nog weinig concreet en door het nu snel te behandelen ontstaat het risico dat de discussie te algemeen wordt en er allerlei inhoudelijke punten vervallen, zonder oog te hebben voor de samenhang. Om die reden maakt D66 nu de keuze om nog niet inhoudelijk op de doelenboom in te gaan.

Heel sterk hecht zijn fractie aan heldere rollen van PS en GS. De gedeputeerde had het zojuist over de wens om samen interactief te werken aan de doelenboom. Dat klonk erg goed en hij dringt erop aan dat alsnog te doen. In lijn met de vraag van de VVD stelt hij de andere fracties voor de griffie de opdracht te geven om in mei 2020 een gezamenlijke online werksessie te organiseren: een overall sessie over alle programma's in samenhang met de doelen en vervolgens subsessies per programma. Daarbij kunnen GS en de ambtelijke organisatie worden uitgenodigd. Als eerste denkt hij aan een helder verhaal over de definities en de verwachtingen. Daarmee komen PS een stuk verder.

Zijn fractie kan in principe met deze doelenboom werken, maar hij benadrukt nogmaals het belang dat PS deze doelenboom volledig moeten doorleven om GS daarmee op pad te kunnen sturen.

De heer Janssen laat weten dat hij het pleidooi van D66 van harte ondersteunt, ook als het gaat om de oorspronkelijke gedachte om met elkaar interactieve sessies te hebben.

De heer Weyers herhaalt wat hij eerder voorstelde, nl. over te gaan tot prioritering in de doelen en onderscheid te maken tussen doelen die perse moeten worden gehaald en doelen die minder belangrijk zijn. FvD vraagt zich af hoe de mate van voortgang wordt gemeten in het realiseren van de doelen.

Voorts komt de heer Weyers terug op de economische visie, die door gedeputeerde Strijk werd belicht. Deze visie dateert duidelijk van voor de Corona crisis en laveert op luxe gedachten. De doelen zijn erg groot en pretentius geformuleerd met subsidies rond de € 500 miljoen per jaar, verdeeld over ca. 100 doelen. Zijn fractie mist voorts getallen, alleen worden er getallen voor de CO2 reductie genoemd.

Z.i. zouden de programma's meetbaarder en kleiner geformuleerd moeten worden.

FvD sluit zich aan bij de VVD dat het beter is dit per programma te bespreken. Ook sluit spreker zich bij D66 aan dat de richting van deze doelstrategie en doelenboom vanuit PS zou moeten komen, in plaats van uit GS.

Mevrouw Groen begrijpt dat de doelen vooral moeten worden gelezen als een concernopgave, bv. de gezonde leefomgeving, inclusief beleid en de brede welvaart. Zij hoort die bereidheid terug om dit expliciet te maken. Dat vraagt GroenLinks ook van GS, om dit in alle doelen expliciet te maken. GroenLinks heeft daar eerder ook voorzetten voor gedaan. De doelenboom is een krachtig instrument dat ook echt moet worden gebruikt.

Voorts wil zij ingaan op participatie inclusief.

De heer Janssen memoreert dat GroenLinks een amendement over de sociale agenda heeft ingediend bij de begroting. Moet dat amendement worden uitgevoerd?

Mevrouw Groen antwoordt dat dat amendement uiteraard moet worden uitgevoerd. Terugkomend op de woorden van gedeputeerde Schaddelee over participatie inclusief, lijkt het erop dat men elkaar moet blijven uitdagen. De vraag is volgens GroenLinks niet of iedereen wordt bereikt maar of men iedereen wel voldoende scherp heeft of zijn er in dat opzicht nog blinde vlekken?

Wat betreft economie, wil GroenLinks benadrukken dat men niet van groei hoeft weg te blijven, maar dat de nadruk moet liggen op groei van welzijn en niet alleen van welvaart. De verwachting is dat dat, met de brede welvaart en de uitleg van gedeputeerde Strijk, wel goed gaat komen. Nogmaals roept zij GS op dit explicieter te maken in alle programma's en beleidsdoelen.

Wat betreft circulariteit, wil GroenLinks dit op meer plekken laten terugkomen, niet alleen in het programma economie. Het is mooi dat dit als een concernopgave wordt gezien. Tegelijkertijd moet men zich realiseren dat, als iets van niemand is, het moeilijk van de grond komt. Beter is het circulariteit concreet op één plek te beleggen, bij voorkeur in het beleidsdoel en dan wel voldoende groot. Immers, het gaat hier om een omslag van de economie en op een andere wijze met grondstoffen omgaan.

Terugkomend op een eerder voorstel, is GroenLinks er niet op voor om de gehele doelenboom in alle commissies te behandelen. De programmadoelen en de beleidsdoelen zijn helder en GroenLinks heeft het vertrouwen in GS dat deze, met de opmerkingen van PS, zullen worden uitgevoerd. Wel vindt GroenLinks het een goed idee om de finetuning van de indicatoren in de verschillende commissies aan de orde te stellen.

Mevrouw Lejeune geeft aan dat ook de PvdA enigszins met het proces worstelt. In deze vergadering stellen fracties allerlei vragen en daarop volgen antwoorden van GS, maar van de discussie blijft men ver weg. Zij kan zich wel iets voorstellen bij het idee van de VVD om in kleiner comité meer discussie aan te gaan over de verschillende hoofdstukken. Zij vraagt hoe de gedeputeerde aankijkt tegen het voorstel van de heer De Droog en of hij mogelijkheden ziet om het gesprek hierover meer de diepte in te laten gaan.

Mevrouw Jager laat namens de PvdD het volgende weten:

Gesproken is er over de vermaatschappelijking van de natuur en het verbinden van natuur aan economie. Haar fractie is blij met de uitleg maar liever heeft haar fractie het over het verbinden van mensen aan de natuur.

Evenals de ChristenUnie vraagt zij waarom bodemdaling niet bij programma 2 terugkomt.

Met de naam van het programma “Vitale en duurzame economie” is de PvdD het geheel eens. De gedeputeerde had een ambitieus verhaal over vitale en duurzame economie en circulair, echter, in de uitwerking van het programma ziet zij dat nog niet terug. De ambitie, die de gedeputeerde verwoordde, wil haar fractie graag terugzien in de doelenboom of moet eerst de economische visie worden afgewacht?

De heer Ubaghs laat weten dat de PVV instemt met de voorstellen van D66 en de VVD.

Uit doel 1.1 spreekt erg weinig ambitie. Voor 2018 ligt de doelstelling op 90% en in 2023 staat er nog steeds die 90%. Het lijkt erop alsof hier niet bewust over is nagedacht.

Bij punt 5.3 wordt ingegaan op het terugdringen van het aantal verkeersdoden, echter, dat wordt niet SMART geformuleerd.

Hij vindt het verheugend te constateren dat het amendement van de PVV wordt gehonoreerd, immers, als veiligheidkundige wil hij altijd streven naar 100% veiligheid.

Bij punt 3.1 moet het percentage van 90% worden omgezet in 100%. Wordt dat niet aangepast, dan zal de PVV niet schromen om daarover wederom een amendement in te dienen.

De heer V.d. Dikkenberg is van mening dat doelen een programma invullen en richting geven. Kijkend naar beleidsdoel 5.7 (“We streven ernaar negatieve effecten van mobiliteit op de kwaliteit van de leefomgeving te voorkomen. Waar dat niet kan zetten we ons in”), constateert hij dat daarmee in feite een doelstelling wordt weggenuanceerd. Dit zegt helemaal niets meer en op dat beleidsdoel zit totaal geen kleur meer. Dat gegeven ziet hij in grote delen van de doelenboom terug. Beter is het te schrijven dat de provincie de ambitie heeft dat mobiliteitsprojecten bijdragen aan een verbetering van de leefomgeving.

Hij is het van harte eens met de oproep van de VVD en D66 om over de beleidsdoelen als PS met elkaar in discussie te gaan: het is goed daar tijd voor uit te trekken. Met voorliggende doelen kunnen PS onvoldoende sturen, aldus de SGP.

Hij sluit zich ook aan bij de reactie van het CDA. De gedeputeerde sprak van een denkfout. Spreker heeft die woorden maar naast zich neergelegd. Cruciaal voor een efficiënte inrichting van het OV is juist dat het trambedrijf en de bussen apart worden gepositioneerd. Daardoor kan de dienstverlening worden geoptimaliseerd. Hij pleit dan ook voor aparte programma’s. Dat is geen denkfout, maar dat komt voort uit inhoudelijke argumenten, zoals ook in de auditrapportage naar voren kwam.

Er zijn wat betreft de doelenboom nog de nodige stappen te maken. Ook de SGP is voorstander van extra sessies, om die stappen met elkaar te kunnen maken. Dat was handig geweest in de oorspronkelijke interactieve opzet, zoals door de gedeputeerde werd genoemd. Nu lijkt het meer op een noodverband, aangezien commissieleden niet live met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De voorzitter constateert dat er procesopmerkingen en inhoudelijke opmerkingen over de doelenboom zijn gemaakt. Wat betreft het proces, heeft zij van de griffie vernomen dat het mogelijk is een tussenronde te maken in kleinere sessies. Nog deze week zal daarover een voorstel van de griffie naar de commissie BEM uitgaan.

Vervolgens geeft zij het woord aan de gedeputeerden om te reageren op de op- en aanmerkingen van de fracties.

Gedeputeerde Bruins Slot gaat in op de vragen over de bodemdaling. Het is nu voor het eerst dat bodemdaling expliciet wordt opgenomen in de meerjarendoelen. Daarmee krijgt het een specifieke plek. De vraag is vervolgens of bodemdaling wel op de juiste plek staat. Zij weet dat PS het tegengaan van bodemdaling een belangrijk doel vinden. Al jaren valt bodemdaling onder programma 3, water en bodem, en onder 3.2, zorgen voor voldoende en schoon oppervlaktewater. Om het afremmen van de bodemdaling te bereiken is de aanvoer van voldoende oppervlaktewater en het juiste waterpeil van groot belang. Dit heeft ook raakvlakken met andere doelen in programma 3, met name de waterkwaliteit. Programma 2 gaat over grondgebruik in het landelijk gebied. Dat was tot nog toe de systematiek van de provincie Utrecht. Zij hoorde de vragen van de ChristenUnie en de PvdD en zegt toe deze te zullen bezien en daarop te zullen terugkomen. Het vraagt nog wel onderzoek om van meerjarendoel naar beleidsdoel te gaan, immers, met het tegengaan van bodemdaling moeten ook andere doelen worden bereikt. De redenering is dat het tegengaan van

bodemdaling een instrument is om een beleidsdoel te bereiken. Ook op dit punt zal zij terugkomen en bij de volgende versie zal zij laten weten welke afweging er is gemaakt.

De PvdD deed een suggestie over het woord 'mensen' in het doel 2.3.1. Zij vindt dat een interessante suggestie: mensen in balans met de natuur, verbinding leggen tussen mensen en natuur. Ook daar zal verder op worden gestudeerd.

Mevrouw Hoek vatte samen wat verschillende fracties nadrukkelijk aangaven, nl. laat de leefbaarheid van de kleine kernen weer terugkomen in de doelenboom. Zij gaat daarvoor een plek zoeken.

Vragen zijn er ook gesteld over de regionale waterkeringen. De vraag van de PVV was terecht, dat het streven bij veiligheid moet zijn om van 90% naar 100% te gaan. Hij vroeg waarom die ambitie niet voor de komende jaren is verwoord. Gedeputeerde Bruins Slot gaat dat na en zal daar op terugkomen.

Gedeputeerde Van Essen komt terug op de opmerking van 50PLUS over de energietransitie. Mevrouw Hoek vroeg of dat een apart doel kan worden, nl. de aanpassing van het landschap in relatie tot energieopwekking. Dat sluit aan bij een eerdere suggestie van het CDA. Programma 1 gaat over ruimte en ruimtelijk beleid, inpassing, landschappelijke kwaliteit en omgevingskwaliteit. Deze moeten in samenhang worden bekeken, dus per definitie gaat het hier om een integrale afweging waarbij er niet alleen maar naar één ontwikkeling wordt gekeken. Dat wordt zo ook in programma 1 benoemd. Hij wil dat niet apart in een ander programma laten terugkomen: dat doet geen recht aan het belang van integraliteit. Overigens is het belang van een goede landschappelijke inpassing enorm. Dat geldt voor alle opgaven van de provincie Utrecht, en niet alleen voor energie.

Een aantal opmerkingen werd over programma 1 gemaakt. Er zijn suggesties gedaan en soms is het zoeken, ook in woorden, hoe er meer kleur aan de doelenboom kan worden gegeven. Wat er nu staat beoogt z.i. wel degelijk wat fracties hebben ingebracht, zoals de focus op gezonde leefomgeving. De gezonde leefomgeving is een doel in punt 3.4. Gezondheid als overkoepelend thema zoals benoemd in de Omgevingsvisie komt niet specifiek terug in programma 1. Hij kan zich voorstellen dat het toevoegen daarvan meer inkleuring geeft. Dat raakt wellicht ook aan de oproep van GroenLinks aangaande circulariteit. Dat zou ook meer in programma 1 tot uitdrukking kunnen komen. Ook werden energie en de sociale agenda genoemd. Echter, voorkomen moet worden dat er een enorme waslijst wordt opgenomen van alle kwaliteiten die de provincie nastreeft. Dat is wel een worsteling. Aan de ene kant moet worden ingekleurd wat er wordt beoogd maar tegelijkertijd moet worden voorkomen dat er een grote verlanglijst gaat ontstaan. Programma 1 gaat juist om integraliteit. Toch wil hij de handschoen oppakken om te kijken of een aantal kernbegrippen, die door de fracties werden genoemd, w.o. de sociale agenda, toch een plek kan krijgen in programma 1. De ChristenUnie vroeg aandacht voor het principe Groen groeit mee. Dat staat in programma 2 verwoord, o.a. staat daar het ontwikkelen van het NNN, het versterken van de verbindingen tussen natuur en het beschermen van de kwaliteit van natuur. Voor een deel staat daar de groei en de versterking in. Dat komt ook terug in recreatie en in punt 4.5.

In doel 1.1 wordt, in samenhang met de kwaliteiten, aangegeven dat een afgewogen integrale ontwikkeling nodig is, waarbij het niet alleen gaat om rode ontwikkelingen maar ook om groene ontwikkelingen. Deze moeten met elkaar in balans zijn. Ook wat dit betreft zal hij nagaan of er in de tekst meer kleuring mogelijk is en accenten duidelijker kunnen worden.

Aan het programma Ringpark zal invulling worden gegeven middels een integraal proces. Gevraagd werd waar dit een plek krijgt. Dit raakt erg aan het principe van Groen groeit mee. Het idee van het Ringpark is slim combineren en dat zit in doel 1.2, nl. integraal oppakken, efficiënt en kwalitatief en combinatie van doelen uit 1.2.2. Het Ringpark is daar typisch een invulling van.

De vraag blijft wel hoe specifiek de provincie kan zijn in deze doelenboom, immers, als er één doel specifiek wordt genoemd, worden er onmiddellijk ook andere doelen aangedragen.

Hij wil graag samen met PS de handschoen oppakken om de doelenboom te vervolmaken. Zijn er na vandaag concrete suggesties, dan staat hij daarvoor open.

Gedeputeerde Van Muilekom komt terug op de vraag over betaalbaarheid. Dat is een kwaliteit voor de woningbouw, maar ook voor energie en voor klimaat adaptatie. Daar wordt rekening mee gehouden. Dat

is ook het resultaat van het regionaal programmeren. Hij zal nadenken over de vraag of daar wellicht een indicator voor moet komen.

De ChristenUnie had een vraag over het anders formuleren van een beleidsdoel, nl. dat alle Utrechters passend moeten kunnen wonen. Hij zal over die suggestie nadenken.

Zijn collega Bruins Slot ging in op vragen over de kleine kernen. GS zullen erover nadenken hoe daarmee om te gaan als het gaat om beperkt woningbouw toelaten, voorzieningen en bevorderen van de leefbaarheid.

De VVD stelde GroenLinks een vraag over een amendement met betrekking tot sociale agenda. De gedeputeerde stelt voor meerjarendoel 7.6 toe te voegen, nl. de kwartiermaker van de sociale agenda. Daarmee wordt tevens invulling gegeven aan het amendement.

De heer Wijntjes ging in op facetten in diverse programma's, o.a. de gezonde leefomgeving en de sociale agenda. Het gaat hier om een verdere vertaling en uitwerking van de doelenboom en hij zegt toe daarover te zullen nadenken.

Voorts zegt hij GroenLinks toe dat nog eens goed naar de indicatoren zal worden gekeken, omdat deze belangrijk zijn voor de sturing van PS.

Gedeputeerde Schaddelee komt terug op de vragen van de SP over beleidsdoelen 5.2 en 5.3, de voertuigverliesuren, de knooppunten en het versterken van het netwerk. Het is goed dat daar door de SP de verbinding werd gelegd met het OV. De opgeschreven beleidsdoelen zijn conform het uitvoeringsprogramma dat is vastgesteld en sluit zeer aan op de statenbreed gewenste mobiliteitstransitie. De vragen van de SP zijn een pleidooi om die beleidsdoelen integraal bij elkaar te houden. Als er wordt gesproken over voertuigverliesuren, dan betekent dat iets voor de auto's die in de file staan, maar in diezelfde file kan er ook een bus staan. Wanneer de provincie gaat inzetten op het verlagen van het aantal voertuigverliesuren, dan levert dat 1 : 1 effect op voor het OV.

Mevrouw Hoek sprak over recreatie en mensen daarbij betrekken. Hij zal nagaan of dat voldoende scherp in het beleidsdoel is opgenomen.

Hij is het eens met de opvatting van de heer Wijntjes dat de doelenboom een zeer belangrijk instrument is van PS. Hij gebruikte zojuist het woord "denkfout" maar dat had hij beter niet kunnen doen. In sommige vragen zag hij terugkomen dat het mobiliteitsprogramma beter kan worden opgeknipt, omdat het zo groot is en omdat de omvang onbeheersbaar zou worden. Z.i. gaat het er niet om de budgetomvang van programma's gelijksoortig te maken, want dat is bijna niet te doen. Het gaat er juist om dat een programma op de inhoud goed wordt vastgeklikt aan de budgetten. Inderdaad heeft de provincie Utrecht de afgelopen jaren veel meegemaakt. Hij heeft dat zelf ten volle doorgemaakt en ook om die reden hecht hij zeer aan de aanbevelingen uit de beleidsaudit van 2018. Alle aanbevelingen uit de beleidsaudit kunnen worden gelinkt aan de opzet van het programma bereikbaarheid. Hij heeft daarover een memo en zegt toe deze naar de commissie te zullen zenden.

De heer De Droog memoreert dat de mobiliteitsaudit ook betrekking had op de omvang van het programma en de samenhang met de financiële verordening. Zijn er andere opties dan het opknippen van het programma? 10% van het totale programmabudget van mobiliteit/bereikbaarheid is immers een aanzienlijk bedrag.

Gedeputeerde Schaddelee merkt op dat de beleidsaudit voor een deel ging over de omvang van het mobiliteitsprogramma maar ook over de manier waarop budgetten worden gelinkt aan doelen die zijn vastgesteld. In het verleden lieten GS veel ruimte open voor verschuivingen. PS dachten soms dat geld aan een fietspad werd besteed terwijl het budget voor een brug over een provinciale weg was aangewend. Nu zijn alle doelen in het bereikbaarheidsprogramma vastgeklikt aan budgetten.

De vraag werd gesteld of de doelenboom bij GS of bij PS vandaan moet komen. Alle doelen uit de doelenboom in relatie tot het programma bereikbaarheid zijn gelinkt aan beleidsdocumenten die eerder door PS zijn vastgesteld. Het is goed na te gaan of dat vastgestelde beleid in de doelenboom nog scherper kan worden gemaakt. Hij vindt het niet goed om GS en PS op dat vlak uit elkaar te spelen. GS voeren alleen maar uit, dat wat past in de kaders die door PS worden meegegeven.

De PvdD en de ChristenUnie gingen in op recreatie, die nu op een andere plek in de doelenboom is ondergebracht. Dat is zeker niet gebeurd met het doel recreatie ondergeschoven te laten worden. Recreatie is nog steeds erg belangrijk en moet op een logische plek binnen de doelenboom worden gesitueerd. Uiteraard kan daarover worden gediscussieerd.

FvD pleitte voor prioritering in de doelenboom en vroeg om aandacht voor de slagkracht van de provincie. Dat is inderdaad belangrijk.

Mevrouw Groen memoreert dat zij in de eerste termijn een vraag stelde over het toevoegen van circulariteit, omdat dit grote kans geeft om het verschil te maken. Zij vraagt dienaangaande om een reactie.

Gedeputeerde Schaddelee vindt dat een goede suggestie, die nader zal worden onderzocht.

GroenLinks vroeg ook of de provincie Utrecht iedereen in het kader van participatie wel voldoende scherp in het oog heeft. Dat wordt nog ontwikkeld in het participatiebeleid. O.a. werd er over dat onderwerp onlangs een sessie voor PS georganiseerd. Nagegaan zal worden of dit op een goede manier in de doelenboom over komt.

De PVV ging in op programmadoel 5.3., verkeersveiligheid: in het nieuwe voorstel zou het om 5.5 gaan. Inderdaad is de formulering nu wat algemeen. Het meer SMART maken van dit doel gebeurt bij de vervolgstap, nl. bij de indicatoren en de streefwaarden.

Eens is hij het met de opmerking van de SGP over punt 5.7. Mobiliteitsprojecten hebben als doel de leefbaarheid te verbeteren. Dat sluit ook aan bij de mobiliteitstransitie waar men voor staat. Nogmaals maakt spreker excuus voor het feit dat hij het woord “denkfout” gebruikte. De SGP gaf aan dat de provincie een OV bedrijf heeft dat om een eigen programma vraagt. Echter, de provincie Utrecht heeft geen OV bedrijf. De provincie Utrecht is opdrachtgever aan UOV en aan Syntus en daarnaast heeft de provincie een trambedrijf. De vraag of de provincie aparte programma’s heeft, staat los van de vraag hoe de provincie omgaat met zijn OV. Hij wijst erop dat er recent 7 uitvoeringsprogramma’s in het mobiliteitsbeleid zijn vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma Fiets, Vaarwegen en Verkeersveiligheid zijn ook erg veel waard. Dan zou het programma Bereikbaarheid moeten worden opgeknipt in 7 uitvoeringsprogramma’s, om de verbinding tussen beleidsdoel en programma’s in stand te houden.

Gedeputeerde Bruins Slot komt terug op de vraag van de heer Ubaghs over indicatoren bij 3.1.1, toezicht houden op veilige waterkeringen. Terecht stelde hij dat dit uiteindelijk in 100% moet resulteren. Dat is ook de bedoeling. Echter, de waterschappen hebben een grote opgave uit te voeren en zij hebben enkele jaren nodig om de vele kilometers dijk aan te passen. Uiteindelijk komt het percentage in 2030 uit op 100%.

Gedeputeerde Strijk komt terug op een vraag van de SP hoe de medewerkers bij het beleid worden betrokken om ze toekomstvast te maken. Dat is een interessante vraag. Dat hoort bij de discussie over de visie en niet zozeer bij de doelenboom. Die vraag moet zeker bij de visie worden geadresseerd. De visie past 1 : 1 op de doelenboom. Onder de doelenboom liggen uitsluitend door PS vastgestelde beleidsdocumenten.

Mevrouw Hoek vroeg naar de kadernota. GS zitten nog steeds op de lijn dat er op 8 juli hopelijk een kadernota kan worden vastgesteld, maar spreker realiseert zich dat er ook wat dat betreft nog van alles kan gebeuren.

De heer Janssen vond het jammer dat de voormalige doelenboom als basis gebruikt is voor voorliggend stuk. Misschien vindt spreker dat zelf ook wel jammer. Enkele maanden geleden heeft hij dat met de FAC gedeeld, nl. dat GS met dat vraagstuk worstelde. Dat heeft te maken met de tijd en inzet die dezelfde medewerkers ook aan het jaarrekeningtraject moeten besteden. Inderdaad kan de doelenboom beter, maar voorliggend product is wel beter dan wat er lag. In die zin is er nu een goede stap gezet.

De heer Wijntjes gaf aan dat het hier bij uitstek gaat om het doelenpakket van PS en dat hoorde hij ook terug van andere fracties. Inderdaad gaat het hier om een buitengewoon belangrijk sturingsmiddel voor PS. Meerdere fracties vroegen hoe er wordt omgegaan met de programma overstijgende doelstellingen, zoals de sociale agenda, circulaire economie en gezondheid. Hij heeft daar nog geen eind antwoord op. Zijn insteek is dat gekeken moet worden naar de brede integrale aanpak, echter, als het nergens is vastgelegd, dan is het van niemand. Ook dat beeld herkent hij. Hoe de concernbrede opgaven in de doelenboom

moeten worden verankerd, wil hij eerst graag met zijn collegae doornemen. Het is wel duidelijk dat daarmee iets moet gebeuren, nu is dat nog niet goed belegd. Wellicht kan dit punt ook in toekomstige werksessies worden meegenomen.

FvD vroeg naar prioritering in doelen. Als er niet moet worden gewerkt aan een doel, dan moet dat doel uiteraard niet in de doelenboom worden opgenomen. Er wordt in doelen geprioriteerd door de middelen die daaraan worden gehangen. Hoe meer geld er aan een beleidsdoel wordt gehangen, hoe meer prioriteit de uitvoering heeft. Overigens gaat het niet altijd om geld, maar ook om inzet van mensen of iets anders om een doel te bereiken. FvD vroeg ook hoe de voortgang in realisering zichtbaar wordt. Dat gaat via de indicatoren die aan de doelen gekoppeld zijn. Gaat het bv. om werknemers die in de digitaliseringsopgave moeten worden meegenomen, dan kan de indicator zijn hoeveel mensen een opleiding hebben gevolgd. Daardoor worden indicatoren meetbaar.

Aan GroenLinks laat hij weten dat er in het programma Economie inderdaad veel aan circulariteit moet gebeuren, maar het gaat om veel meer dan alleen maar economie. Het moet hier om een gezamenlijke zoektocht gaan.

Mevrouw Lejeune vroeg hoe GS aankijken tegen meer discussie over de doelenboom. Gedeputeerde Strijk denkt dat dat goed is. PS sturen het beleid in de komende jaren middels de doelenboom. Bij de verdeling van de middelen moeten alle doelen weer worden langsgelopen met daarna een terugkoppeling in jaarrekeningen en zomernota's. Het is nodig dat PS daar tijd voor nemen. Wel worstelt hij met de werkdruk van de ambtelijke organisatie, die zoveel achterstanden moet inhalen terwijl er heel veel op de schouders van dezelfde mensen terechtkomt.

Inderdaad zou hij dit proces graag interactief met PS hebben gevoerd, echter, door de Corona crisis is dat niet mogelijk en de huidige werkvorm is om die reden beperkend. Hij kan dat niet oplossen.

Hij blijft er bij dat deze doelenboom een stap verder is dan de doelenboom die er was.

De heer De Droog constateert dat deze vergadering inmiddels 60 deelnemers heeft. Er zijn wel degelijk mogelijkheden om dat op te knippen om meer diepgang in de discussie te krijgen. Hij hoopt dat er meer mogelijk is dan alleen deze sessie.

Gedeputeerde Strijk begrijpt dat, maar ook dan zullen gesprekken via schermen gaan, waardoor het wettelijk interactief zijn bemoeilijkt wordt. PS moeten zich wel realiseren dat dit dan meer tijd gaat kosten en dat de werkorganisatie op dit moment niet alles kan, qua menskracht en qua werkvorm.

De heer Janssen constateert dat er twee samenhangende vragen zijn:

- De structuur van de doelen en hoe dat in de administratie landt
- De exacte formulering van de doelen.

Veel opmerkingen van fracties gaan over de exacte formulering van doelen. Is daarin een knip mogelijk? Dus een deel voor de zomer behandelen, met het oog op de voorbereiding van de begroting en een deel na de begroting, daar waar het gaat over de exacte invulling.

Gedeputeerde Strijk wil deze vraag eerst doordenken voordat hij daar antwoord opgeeft.

Mevrouw Groen deelt mede dat GroenLinks het cruciaal vindt dat er bij de behandeling van de kadernota een doelenboom wordt vastgesteld. Dat betekent dat er niet veel tijd is om verschillende sessies te houden en de input te verwerken. Belangrijker is het te bezien hoe de doelen kunnen worden uitgevoerd via de indicatoren.

De heer De Droog is er alles aan gelegen dat PS het proces van de doelenboom samen doorleven. Hij beweert zeker niet dat alles uit deze doelenboom opzij moet worden gelegd of dat er met iets geheel nieuws moet worden gestart. Er ligt al een doelenboom maar het is erg belangrijk dat PS deze van voor naar achter doorlopen om na te gaan of er meer scherpere nodig is, of dat formuleringen moeten worden aangepast. Dat helpt de focus van PS om GS met het juiste beleid op pad te sturen. Daarmee kan het debat over de kadernota beter worden.

Gedeputeerde Strijk komt terug op een aanvullende vraag van D66 over de financiële verordening en het wel of niet samenvoegen van de huidige twee programmaonderdelen tot één programma mobiliteit.

Spreker leest artikel 6.4 uit de Financiële verordening voor:

“GS zijn bevoegd om binnen het programma te schuiven met het budget, indien de wijziging maximaal 10% van de lasten per programma bedraagt.”

Mochten PS de 10% (is € 25 miljoen) een te hoog bedrag vinden, omdat dit mogelijk maakt dat GS behoorlijk in dat programma kan schuiven, dan kan het programma worden opgeknipt. Een andere mogelijkheid is de Financiële verordening zodanig aan te passen, dat daarmee een wijziging van de lasten per programma door GS wordt ingeperkt.

Wellicht is er inhoudelijk veel te zeggen over het bij elkaar brengen van het programma Mobiliteit. Zijn er zorgen, gegeven het huidige kader van de Financiële verordening, dan kunnen PS daar aanpassingen in aanbrengen.

Mevrouw Jager gaf aan dat zij de ambitie, die hij over economie uitsprak, niet in de doelenboom terug zag. Spreker gaat ervan uit dat dezelfde ambitie is terug te lezen in de economische visie.

2. SLUITING

De voorzitter gaat over tot afronding van deze vergadering.

Zij constateert dat er vanavond veel informatie is gewisseld. De commissie heeft nadrukkelijk de wens om in het proces een tussenstap in te lassen en zij heeft van de griffie begrepen dat dat ook mogelijk is. Zij zal dat samen met de griffie bespreken.

Zij spreekt af dat voor het eind van de week een voorstel aan de commissie wordt voorgelegd, inhoudend dat onder de huidige omstandigheden een zo interactief mogelijke sessie, en wellicht deelsessies, zal worden georganiseerd om ervoor te zorgen dat de doelenboom het fundament wordt waar PS de komende jaren weer mee vooruit kunnen.

Niets meer aan de orde zijnde sluit zij de vergadering.